

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

52054

10-11

nov. 1895. — Cena 40 kr.

snopičev 1 gld. 80 kr.

KNJAZNICA

za

MLADINO.

Ustanovila:

„Zaveza slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in odgovorni urednik **And. Gabršček.**

ANTONA, MARTINA SLOMŠEKA

SPISI,

ZBRANI ZA MLADINO.

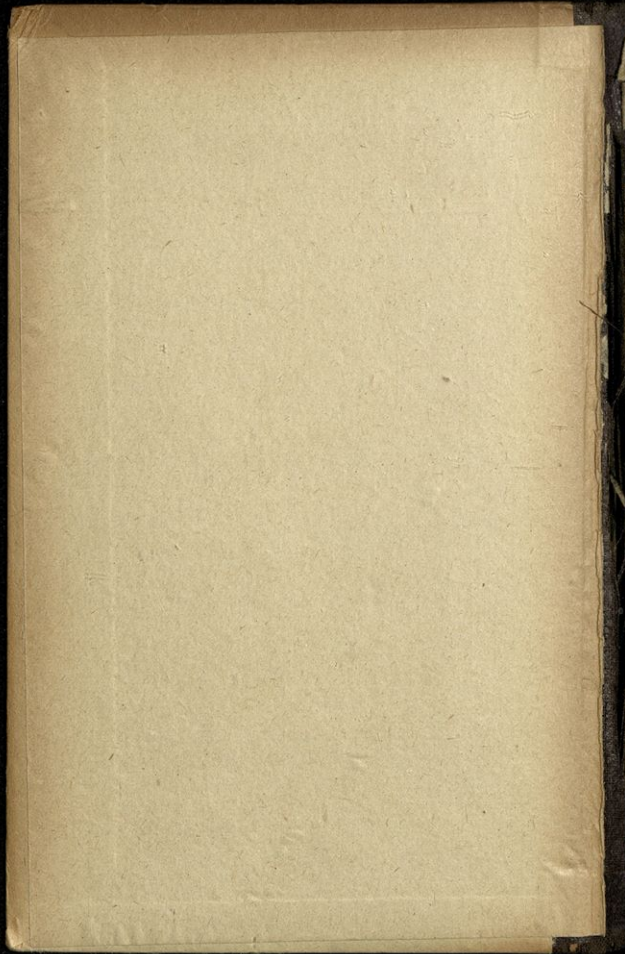
I. PESMI.

2. Snopič za višjo stopnjo.

V GORICI.

Tiska in zalaga „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček.

1895.

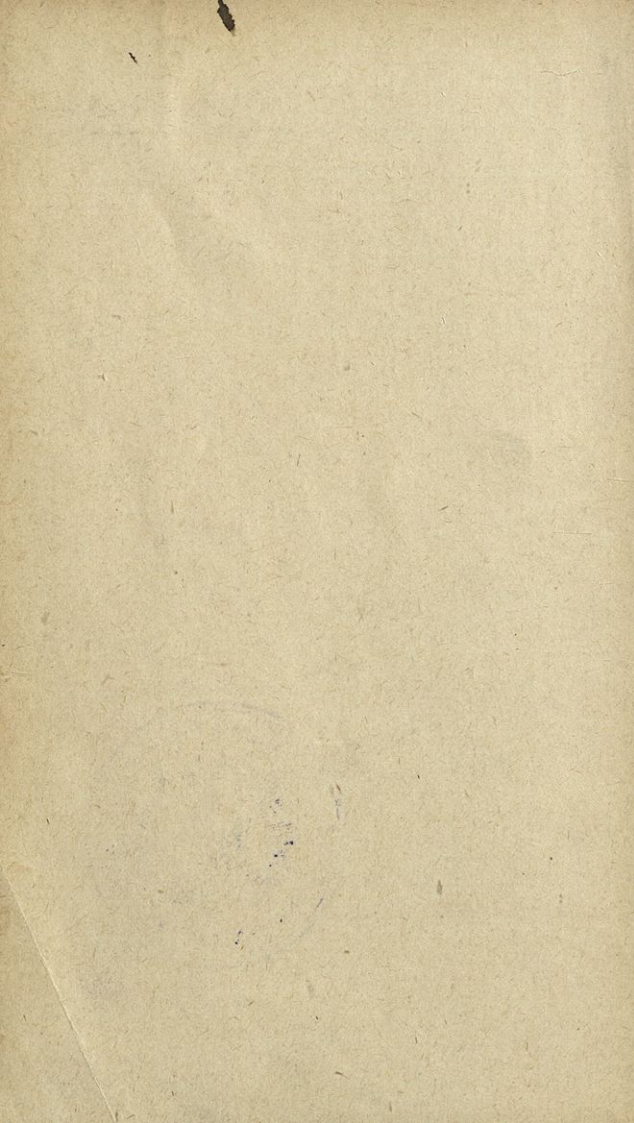

6

II

H 19

~~1998~~ 1972 V ~~186~~ 186

Snopič 10-11. — V Gorici, 30. novembra 1895. — Cena 40 kr.

Cena naročnikom za 12 snopičev:

1 gld. 80 kr.

Knjižnica za mladino.

USTANOVILA „ZAVEZA SLOVENSКИH UČITELJSКИH DRUŠTEV“.

Izdajatelj in odgovorni urednik
Andrej Gabršček.

Izhaja zadnji dan vsakega meseca v trdo vezanih
snopičih, obsežnih povprečno po 6 pol.

V G O R I C I.

Tisk. in zal. „Goriška tiskarna“ A. Gabršček,

1895.

Antona, Martina Slomška

SPISI,
ZBRANI ZA MLADINO.

Urejuje in izdaja

Slomšekov odsek „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

I.

PESMI.

2.

Snopič za višjo stopnjo.

Zbral in uredil

Dr. JANKO BEZJAK.

V GORICI.

Tisk in zal. „Goriška tiskarna“ A. Gabršček.

1895.

52054

F2C 4810/1954

Pesmiij sladki glas.

Slajše reči ni na svetu, nego je lepa pesem. Milo poje mati, ki ziblje svoje dete; med pesmijo dete mehko zaspi. S petjem si otroci delajo kratek čas; ne vedó za revščino tega sveta. Dobre volje si kmetič žvižga in poje, orač na polji, kosec na travniku. V pesmih ne čuti težavnega dela. Prepeva si rokodelec med svojim orodjem in delo mu teče izpod rok gladko, kakor vesela pesem iz srcá.

Pevaje gredó srčni vojščaki nad sovražnika v boj: v pesmih jim raste srce. V samoti si poje popotnik, da ga ni strah; poje jetnik v zaporu, bolnik na postelji svoje dolge noči ter si žalosten sirôtej vedri kalno srcé. V svetih pesmih se vali molitev

pobožnih kristjanov k nebesom; zdaj kipi v lepi procesiji pobožnega petja srce. Ni gostije, ni sedmine, ni poštêne družine, kjer bi ne bilo čedne pesmi. — In takó je prav; saj tudi ptičica poje, kaj bi človek ne pel!

Pesmi le támo slišati ní,
Kjér ni poštênih ljudî.

Če svéto prepevaš, skušnjâva beží,
In angelj varh tebe poslúša:
Nesrámnega petja se škrat veseli,
In angelj varh tebe zapúša.*)

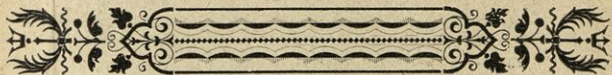
Slomšek.

*) Zapuša = zapušča.

I.

Bog in nebesa.

1. Hváljen bodi Jezus Kristus!

1.

Hváljen bodi Jezus Kristus!
Hváljen bodi věčni Bog!
Tam v nebésih, tu na zêmlji
Naj Te hvali vse okrog!
Tvoja rôka je vstvarila
Môrje, zêmljo in nebó,
Módro vse je naredila:
Têbi naj bi v čast biló!
Naj Te hváli in časti,
Kar na svet se porodi.

2.

Hváljen bodi Jezus Kristus!
Hváljen bodi naš Gospôd!
Po vesôljnem naj Te sveti
Hvali ves človeški rôd!

Adam je nebesa zgubil,
Adam pêkel nam odprl ;
Ti si nas toliko ljubil,
Da si križan zá-nas vmrl !
Naj Te hváli in častí,
Kar se križa veseli !

3.

Hváljen bodi Jezus Kristus !
Hváljen Izveličar náš !
Hválimo Te vsi kristjáni,
Ki nam svojo mílost daš !
Têbi hočemo služiti,
Hváliti Te nôč in dan,
Daj le med ovčice priti
Nekdaj nam na désno stran :
Vse nas vzemi v sveti ràj,
Hvalit Têbe vekomàj !

2. Umrljivost.

1.

Bog Ti vsemogóčni, věčni !
Ti zavetje naše si ;
Od zarôda do zarôda
Tvoja rôka vse živi.

2.

Predno so goré moléle,
Predno se je svét začél,
Z rôko si neskônčno modro
Bog vse věčnosti objél.

3.

Truplo iz zemljè si vstvaril,
V prâh ga spet izpremeniš :
«Prâh si bil in prâh spet bodeš !»
To Ti njemu govoriš.

4.

Tisoč let — to pred Tebój je,
Kar je nam le jeden dan !
Kakor ure jedne nôči,
Čas življênja dokončán !

5.

Kakor mine kratko spánje,
Kedar trúden človek spí,
Kakor senca, naglo gine
I število naših dní.

6.

Kakor vôda, hitro têče
Našega življênja čas,
Kakor káplja z veje kane,
Vtrga se, ko tenek las.

7.

V jútru lepa roža cvête,
Trava čedno zelení,
Zvêčer pa za ostro kóso
Posušêna že leží.

8.

Vsemogóčni samo mígneš,
In že po človeku je ;
Rêčeš sámó, in že v hišo
Véčnosti neskônčne gre.

9.

Djânja naša boš presódil
In pogledal gréhe vse ;
Têbi skrito in očito,
Vse natènko znano je.

10.

Da bi človek ne pozábil
Kaj ga čaka nekđaj tam !
Tam kjer dôbrim bo in gréšnim
Bog pravico stóril nam !

11.

Bog ! dni našega življênja
Módro šteti úči nas,
Da ne bomo zamudili
Kratki zveličânski čas !

3. Psalm 129.

1.

Iz globíne se glasím,
K Têbi, o Gospod! kričím :
Vpitja mi usliši glàs,
Sèm obrnì svôj obràz !

2.

Gréhe če boš naše bral,
Kdó, Gospod! bo obveljâl? —
Usmiljénje Tvôje le
Potolaži mène še.

3.

Dúša moja hrepení,
K Têbi priti poželí ;
Vsak dan úpam, vsako nôč
Trdno v Tvôjo le pomôč.

4.

Oče si usmiljenja,
Smrti nôčeš grešnika :
Grehov mênì boš, o Bog !
Vêliki izbrisal dolg.

5.

Bog jim večni pôkoj dàj,
Večna lúč jim sveti nàj !
V mîru naj počívajo,
Sveti raj uživajo !

4. Kje je ljubi Bog domá ?

1.

Kjé je ljubi Bog domá ?
Tam, kjer nêbo je razpéto,
Lepo višnjevo posnéto
Že veliko tísoč let :
Támkaj vidiš Njêga sled.
Tam, kjer zvézdice migljajo,
Kakor ôkenca igrajo :
Tam je ljubi Bog domá,
Ki nas gleda in pozná.

2.

Kjé je ljubi Bog domá ?
Tam, kjer gôre zelenijo,
V nêbo glavice molijo ;
Kjer po drévji piš šumí
Po skalôvji grom doní ;

Po planinah in dolinah
Po goricah in ravninah :
Tám je ljubi Bog domá
Lehko v srci čútiš ga.

3.

Kjé je ljubi Bog domá ?
Čuješ klicati zvonôve,
Čez ravníne in bregôve
Njih premili bôžji glas
V hišo bôžjo kliče nas :
V cerkvi ljubi Bog prebiva,
Tam ga vérna duša vživa :
Tám je ljubi Bog domá,
Tamkaj nam svoj blâgor dá.

4.

Kjé je ljubi Bog domá ?
Tam, kjer v prsih srce kljuje,
Tam najrâjši Bog stanuje :
Naše srce je oltár,
Če ga damo Bôgu v dar.
V čistem srci Bog prebiva,
Z njim vesêlje duša vživa ;
Kjer je v srci Bog domá,
Tám se vživa sreča vsá.

5. Nebesa.

1.

Kámo se naše vse vzdigajo želje ?
Kám se obračajo naše oči ?
Kámo gre prâvega srca vesêlje ?
Kámo popôtnik domú si želí ?
Tja kjer se Vêl'ka noč véčno obhaja —
V vígredi blaženi svetega raja.

2.

Kámo Marija si Tí se podala ?
Mati izvóljena kámo si šlá ?
Kjé si kraljica nebeška postala ?
Kjé si zdaj vsmíljena mati domá ?
Tamkaj pri Jézusu v časti Očéta,
Tja si pozdígnena iz tega svéta.

3.

Kámo so Jezusa zvesti učenci ?
Bili so lepa luč tega svetá.
Kám so vsi tóliko srčni mučenci ?
Kje se jim króna premáganja dá ?
Tam pri Jagnjétu zdaj véčno živijo,
Ná gori Síjona se veselijo.

4.

Kámo so Jezusa čiste nevéste ?
Kámo vse vdôve izvóljene so ?
Kámo so duše spokôrne in zvéste ?
Kjé njih gostija izvóljena bo ?
Glej, tam v nebésih, kjer Jezus kraljûje,
Kjer si služâbnike zveste plačûje !

5.

Srečna dežéla, oh ! tudi nas vzemi,
Ko homo vzeli od sveta slovó ;
Družba nebéška, oh ! tí nas objemi,
Takrat podáj nam prijazno rokó !
Kako vesélo bo tam prebiváti,
Sladko, nebéško veselje vživáti !

6.

Zôpet se bomo v nebésih poználi,
Zôpet pravični pozdravljali se ;
Srečo želeli si, hvalo dajáli,
Polno vesêlja bo naše srcé.
Bodi pozdrávljena večna dežéla !
Oh, da bi srečno med svôje nas vzéla !

6. Tolâžnica.

1.

Blâgor duši, zapustila
Ki ta svet nedôlžna je,
Ker z Očetom veselila
Vêčnim bo brez konca se!

2.

Kakor lilijo v višine
Bog nedôlžnost preseli,
Vzel jo je iz te doline :
V svetem ráji zdaj cveti.

3.

Tam ne pêče več vročina,
Ne prebiva tamkaj mráz,
Tam le večna je milina,
Le vesel in krátek čas.

4.

Tam med angelji vesêla
Pred Jagnjêtom zdaj stoji,
Kjer bo njêmu pesem pêla
Večne hvale in časti.

5.

Tam solzâ ti ne preлива
Izveličano okó ;
Srce le vesêlo vživa,
Kar še ní občutilo.

6.

Med izvóljence je vzeta,
Ker ta svét je vreden ni,
Med angéljce je sprejeta,
Da je greh ne pogubi.

7.

Vse trpljênje bo nehálo,
Vsaka žalost tam bo prèč ;
Smrt zgubi tam svoje žaló,
Nima tam oblasti vèč.

8.

Duša srečna tamkaj hódi
Po zelênji večnosti ;
Jezus je vsmiljêni vódi
V vrtu svôje mílosti.

9.

V svetem ráji se sprehaja,
Nam nasprôti se smejí ;
Svôje nam roké podaja,
K sêbi vzeti nas želí.

10.

Le srcé si ohladímo,
Ôko se razjásni náj !
Sámo to si izprosímo :
Srečnim biti nekedaj !

11.

Ljúbi Oče daj živéti
Tukaj nam pravično zdaj ;
Za pokójniki se vzpéti
K Têbi nekday v sveti ráj !

II.

Svet in narava.

7. Zvezde.

1.

Tèma zèmljo je pokrila,
Razsvetlilo se nebó,
Zvezd se vnema brez števila,
Lepo svetiti začnó.
Oh, le pridite, poglejte,
Vse miljône zvezd preštejte,
Ki se tamkaj sučejo,
Nam prijâzno svetijo !

2.

Rimska césta je razpeta,
V túje kraje nas peljá,
Pot nam kaže do Očeta,
Kjer smo tujci mi domá.

Tam bo žalost vsa minila,
Vsaka sólza posušila
Tam nad zvezdami se bo :
Tam se sveti nam nebó.

3.

Čudne zvezde in velíke
V svôjih rokah Bog imá;
Njih postavil je mejníke
Minujóčega svetá.
Zêmljo bomo zapustili,
Tjà nad zvezde se vzdigníli —
Oh ! tam bomo gledali
Čúda bôžje milosti.

4.

Svetle zvezde le goríte,
Kážite nam pravo pót ;
Le k nebésom nas vodíte,
Da bo srečen naš odhód !
Iz pozémeljske dolíne
Nas povzdígnite v višíne,
Kjer pozémeljsko okó
Se solzilo več ne bó.

8. Jagode in otrôci.

1.

Káko prijazno je v logu zelênem !
Táko vesêlo ni v hramu nobênem :
Solnce skoz veje košate svetlí,
Zêmlja pa jagod rudečih diši.
Lepe, ko pisanke, vse so rudéče,
Pólne, debéle, ko rož'ce duhtéce.
Káko prijetno je jagode bráti,
A še prijetnejše zrele zobáti !

2.

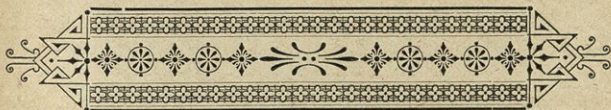
Naše ve ljubice, kdó vas je vstvaril ?
Kdó vam lepôto duhá je podaril ?
Kdó vas políval je, kdo vas oplél ?
Kdo vas pokrival, mrazú je otél ?

Oče nebéški je jagode vsádil,
Dišati žlahtno jih On je navádil :
Naj bi učile nas Njêga ljubíti,
Naj bi vabíle nas Boga hvalíti !

3.

Úrno jih trgajmo, jagode drage,
Hitro nabirajmo polne bisage,
Pa ne pozábimo, kdó nam jih dá :
Ljubega hválimo zá-nje Bogá !
Táko spet jagode bodo zorile,
Ljubice srce nam oveselíle ;
Jagode bomo rudéče spet bráli,
Bôgu veséli pa hvalo dajáli.

9. Jûtrnica.

1.

Hóla ! hóla ! fantje vstájajte !
Vstájajte deklíči in žené !
Lepo, mlado jûtro vas budí,
S cerkve jutrníco že zvoní.

2.

Glejte ! slôvo jemlje tèmna noč,
V bege že se spušča njena moč ;
Proti jûtru jasno se svetlí,
Črna noč nam beli dan rodi.

3.

Ptičice pod nêbom letajo,
Nizko po drevésih sedajo ;
Pesem jûtrno že žvrgolé,
Nam pa dobro jutro vsem želé.

4.

Rožice po polji tam rastó,
V rôsi jutrni se vmivljejo ;
Solnčice ogreva jih lepó,
Da bi jutro krasile ljubó.

5.

Ribice po vôdi plavajo,
V mladem jútru se sprehajajo ;
Kvišku povzdigujejo glavé,
Kakor da bi nas pozdravljale.

6.

Káko ljubeznivo jutro je ! —
Lepše bo v nebésih tamkaj še :
Vêčno jutrnico tam pojó,
Kjer noči nobene več ne bó.

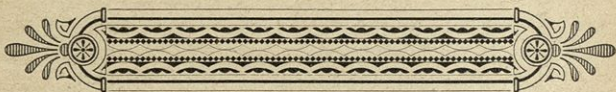
7.

Kedar bo vesôljni svet razdjan,
Kedar pride strašni sódnji dan,
Angeljci na sódbo nas vzbudé,
Jutrnico sódnjo nam pojé.

8.

Daj nam danes Bóg! svojó pomoč,
Ki si nas obvároval to noč:
Dôber dan nam danes Oče! dàj,
Nekdaj pa po smrti sveti ràj!

10. Večérno solnce.

1.

Večérno solnce že zahaja
In nateguje senco gaja ;
Že skriva se nam za goró
In jemlje zdaj od nas slovó.

2.

Svoj pót je solnce obhodílo
In svôje delo dopolnílo ;
Kdor dela pozamûdil ni,
Lehkó se s solncem veseli.

3.

Od jutra je doslêj sijálo,
Toplôto nam in luč dajálo ;
Zdaj solnce gre za gôro spat,
Veselo jutre zôpet vstat.

4.

Večérno solnce se ozira,
Po hribih žarke svôje vpira ;
Prej ko celó nas zapustí,
Prijazno nam se nasmejí.

5.

Kdor kakor solnce svoje dêlo
Dopólni zvésto in vesêlo,
Zvečér se léhko nasmejí
In sladko v bôžjem miru spi.

11. Večernica.

1.

Gléjte ! že solnce zahaja,
Skoraj za gôro bo šlo ;
Hladen počitek nam daja :
Pojd'mo vesêli domó !*)
 Čujte zvoniti !
 Počivat zvoni,
Zvôni, le zvôni nicój,
Sladko počivat zapój !

2.

Čujte po drévji šumeti,
Gléjte, kak vetrič pihljá !
Urno ! že začne mračiti,
Hitro, da bomo domá !
 Čujte zvoniti itd.

*) domó = domú.

3.

Delo smo danes storili,
Naj se vsa vès veseli ;
Bomo se tud' poživili :
Že se večerja hladi.

Čujte zvoniti itd.

4.

Sédimo k mizi in jejmo
S pámetjo bôžje darí :
Srce hvaléžno imejmo
Stvarniku, ki nas žíví !

Čujte zvoniti itd.

5.

Vzemimo jédi in pijmo
Sladkega vinca bokal ;
Póleg Očeta hvalímo,
Ki nam je takega dal !

Čujte zvoniti itd.

6.

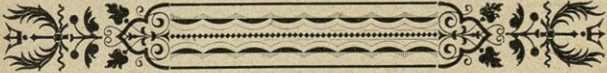
Zdaj si počijmo po vólji,
Naj nas petélin vzbudí,
Kedar škrjanček na pólji
Jútrno pesem žgolí !

Čujte zvoniti itd.

7.

Vsi bomo nekdej zaspáli,
V míru počivali vsi ;
Delo na vselej končáli,
V hišo Očetovo šli :
 Takrat zvonôvi
 Zvoníte lepó !
Kličíte tja nas domó :
Kličíte v sveto nebó !

12. Léhko noč!

1.

Léhko noč!

Dàj nam Bog svojó pomoč!

Ker smo delo dokončáli,

Da bi tudi sladko spáli!

Vsa vročina je zdaj proč:

Léhko noč!

2.

Srečen je,

Kdor dopôlni delo vse.

Vsak dan íma svoje dêlo,

Žalostno zdaj, zdaj vesêlo:

Kdor dolžnóst svojó zvrší,

Lehko spí.

3.

Vsak nam dan
Naj bo dôbro dokončan !
Zdaj počívat zdravi grémo,
Ali vstanemo, ne vémo !
Smrtna úra, zádni dan
Je neznan. —

4.

Sprav'mo se,
Rôke si podajmo še !
Naj sovráštvo naše mine,
Jeza naj iz srca zgine,
Predno solnce zâšlo bó
Za goró !

5.

O Gospôd !
Le ne hôdi Ti odtôd !
Ko se nam bo vse stemnilo,
Nam življênje to minilo,
Jezus ne zapûsti nas
Zadni čas !

6.

Naj nehá
Moč hudôbnega svetá ;
Naj potihne vse trpljenje,
Čiste bódo naše senje,
Naj nas bódo angeljci
Čuvali !

7.

Nekdaj pa,
Ko se pot nam dokončá,
Zêmljo bomo zapustili,
Se k Očétu preselili :
Pojdemo vsi trudni spát,
Zôpet vstát !

8.

Svétla so
Vrata gòr v svetó nebó.
Težkih skrbij té-le zemlje
Tjà s sebój srcé ne jemlje :
Kak tam gòri bo lepó —
Le domó !

9.

Prej in zdaj
Križev poln je le-ta kraj ;
Hûdo z dôbrim se vojskuje,
Zemljo z rêvo napolnjuje,
Tù mirú ni najti nam :
Mir bo tam !

10.

Preveč ne
Jókajte za rajne se !
Ki pravično tù živijo,
V Bôgu tám se veselijo :
Vsak od njih počivat le
V mîru gre.

11.

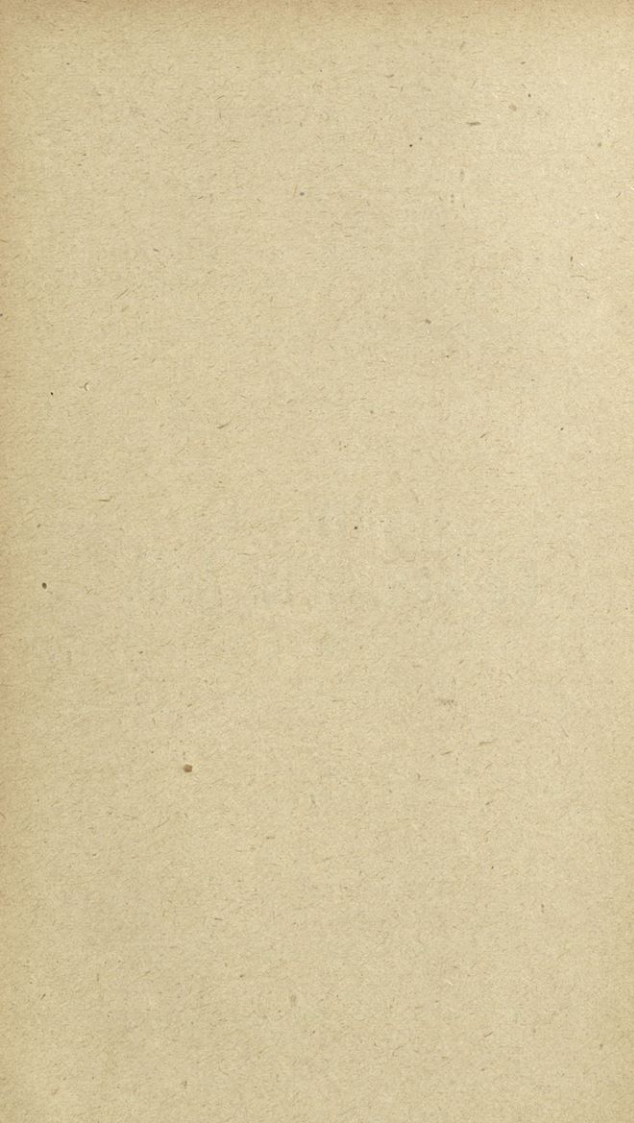
Léhko noč !
Tam se vidimo drugoč.
Káj bi več se smrti bali ?
Nekdaj bomo zôpet vstali,
Ko nas vzdrami bôžja moč !
Léhko noč !

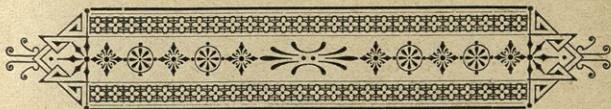

III.

Gerkev, šola, dom.

13. Gôrski zvon.

1.

Visôko tam na gôri
Nam cerkvica stoji,
In iz visoke line
Lepó se zvon glasí.

2.

Vesêlo kròg oznanja
Gospôda praznike,
Zravèn miló tožuje,
Ker sila hûda je.

3.

Ljudí prijazno vabi,
Glasú pokôrni so :
Globôko iz doline
Gor v cerkev hodijo.

4.

Ljudjé bogabojéči,
Veséli, sréčni so ;
Po brâtrno živijo
In radi delajo.

5.

Sovrážniki prihrúli,
Podrli cerkvico,
Iz stolpa zvôn so vrgli,
Da klical vèč ne bo.

6.

Nikdó zvonú ni branil,
Več slišati ga ni ;
Vesélja ne oznanja,
Ne pôje žalosti.

7.

Po zvônu kraj žaluje :
Ni pridnih več ljudi,
Nobéden ne tožuje,
Ker prí njih sreče ní.

14. Svete sobôte večer.

1.

Pojó zvonovi prelepó,
Večérnico zvoní :
Nedeljo nam oznanjajo
Gospôdove častí.

2.

Večérno solnce za goró
Že ponižûje se,
Počivalo zdaj trúplo bo,
Naj dúše skrb nam je.

3.

Nedélje vsi se veselé,
Umivajo, metó ;
Sovrážniku vsi odpusté,
Bogá molit gredó.

4.

Oprane mize so čistó,
Omite so klopi :
Vse pripravljêno bo lepó
Za dan božjé časti. —

5.

Kakó trijanči premiló !
To je Gospôdov glas :
Na praznik sveti že glasno,
Prijázno vabi nas.

6.

A grešnik zmešan in zaspán
Ne sliši vabiti ;
Ves v grešno djânje zakopán
Glej ! praznik zamudí. —

7.

V bogabojécih hišah se
Svetó čisló žebrá :
Klečí po starem ôče še,
Družina kròg njegá.

8.

Zdaj „svéto“ zapojó srčno
Po stari šégi vsi ;
Nad njimi čujejo skrbno
Nebeški angeljci.

9.

Takó gredó vsi mirno spat,
Nad njimi Bóg bedí,
Prihodnje jutro zgôdaj vstat
Ko zôpet zazvoní.

10.

Pozdravljamo te srčno naj,
Sobôtni večer ti !
Da srečna bi bilà nekdam
Sobôta naših dni.

11.

Da tudi pripravljèni vsi,
Ko bo trpljènja kràj,
Vesélo iz svetá bi šli
Na práznik v sveti ràj !

15. Praznik za delâvnikom.

1.

Preljubi práznik prišel si,
Kakó se veselím!
Počítek si prinesel mi,
Lehkó se ohladim.
Živínica se radosti
In hvali stvarnika,
Ki tudi nje pozabil ni,
Da bi počivala.

2.

Predôber večni Oče je!
Oh, da bi bil spoznán!
On v šestih dneh je vstvaril vse,
Počival sedmi dan.
In sedmi dan si je izbral,
Naj bi počivali,
In nam ga je za práznik dal,
Da b' Njemu služili!

3.

Mnogó sicèr trpéti je,
Pogosto se potím ;
A rêvi kaj začéti je ?
Vse vóljno pretrpím.
Saj vse le časek tù trpi :
Za tem življênjem tam
Začnè se v dolgi véčnosti
I véčni praznik nam.

4.

Tam bomo vsi počivali,
Delâvnik tam nehá ;
In vsak delâvec zadobí
Plačilo tam domá.
Pri ljubem tamkaj Jezusu
Bom tudi jaz vesél,
Plačniku tam pravičnemu
Večnó bom hvalo pél !

16. Pesem pred sv. obhajilom.

1.

Povzdigni se srcé,
Priprâvi duša se !
Glej ! kliče te Gospôd,
O tēci mu naprôt' !

2.

On, ki mu angelji,
Svetniki ljubi vsi
Goréče služijo,
S tebój se sklenil bo !

3.

Ki zvezdice svetlé,
Cvetlice vse lepé
Je vstvaril, jih živi :
On k tēbi zdaj hiti.

4.

Preljubi moj Gospôd !
Jaz prej ne grem od tôd,
Ko daš sprejéti se,
Srčnó objéti se.

5.

Od bodi hvaljen Bóg,
Ti Oče vseh otrôk,
Da smem zavžíti Te,
S Tebój krasíti se !

6.

Nebeški angeljci
In vi svetníki vsi !
Hvalíte Jezusa,
Molíte z nami ga !

17. Po sv. obhajilú.

1.

Oj sréčna duša, blágor ti,
Ki Jézusa zavžila si !
Ko zapustila boš teló,
Prišèl ti Jezus prôti bo !

2.

Presréčno tudi je teló,
Ki prejme Jezusa lepó ;
Na sodnji dan obdal ga bo
Nebéški kralj s svojó častjó.

3.

Otrôci ! tempelj bôžji ste,
Prav živi Bóg v vas znajde se ;
Ohránite se le skrbnó,
Da greh ognûsil vas ne bo !

4.

Naj jezik vaš le govori
O hvali bôžji in častí!
Vse želje vašega srcá
Naj bodo v část le Jezusa!

5.

Brez greha dúša in teló
Vse vaše žive dni naj bó!
Vse, kar je vas, naj ga časti,
Gospôda večne milosti!

18. Pohvala sv. krîža.

1.

○ krîž! na visôko postavljen
Zastava premâge si nam!
Visôko nam bodi pozdravljen,
Ti ûpa si našega znam!

2.

Hudôbneži tebe bojé se,
In vrâg te od nékdaj črtí;
A vérniki te veselé se;
Brez krîža zveličanja ní!

3.

Na gôri znamenje častito
V doline globôke bliščíš,
Sovrâžnike svoje odkrito
Širôko po svetu svariš.

4.

Zastónj krivoverci trušijo
In škripajo grdo z zobmi ;
Kristjáni le k tēbi hitijo :
Slovēncev zaûpanje si.

5.

Držimo se svetega križa !
Križ sveti nebésa odprè,
Križ sveti nas nēbu približa :
Le s križem v nebesa se grè !

19. V petek pred šolo.

Sveta modróst.

1.

Boljšega svet nima blaga,
Stvar nobéna ní tak draga,
Kakor sveta je modróst.
Ona mládih dnij lepôta,
Ona stárih dnij dragôta :
Njo priskrbi si mladóst !

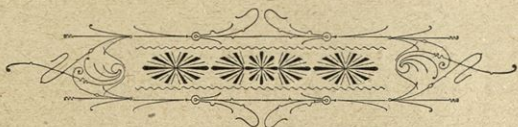
2.

Módrih navkov se učiti,
Svetih čédnostij gojiti :
To mladíni da modróst.
Nikdar nam se ne postara,
Tudi tat za njo ne mara :
Vêčna njena je vrednóst.

3.

Ko nekdaj bo vse minilo,
Nas posvétno zapustilo,
Nam ostane še modróst.
Tam med angelji častila
Se modróst bo in delila
Nam nebeško visokóst.

20. V petek po šoli.

Časa tek.

1.

Kakor kaplja v pôtok kane,
Míne čas ;
Náglo kane, pa ne vstane
Več za nas.

2.

Kakor blisk po megli švíga,
Čas beži ;
Ravno tega okomíga
Več ga ní.

3.

Dnêve nesejo valôvi
Le naprej ;
Ure pihajo vetrôvi
Še hitrej.

4.

Oh! velika je zamûda

Mladih dni!

Srečen ÷lovek, ki brez trûda

Prav stori.

21. V soboto pred šolo.

Vesela pridnost.

1.

Hvala Bôgu, da živimo !
Ljubo zdravje daje Bog.
Šole se razveselimo,
Šola rãdost je otrôk.
Pridni biti — se učiti
Danes hočemo skrbnó :
To vesêlje naše bó.

2.

Zgôdaj ptički že hitijo
Hvãlo stvarniku dajat ;
Pridne b'čelice letijo
Strdi si po rôžah brat.

Tudi mrávlja — si pripravlja,
Gléj! za zimo že skrbi:
Pridnim biti nas uči.

3.

Sveti Dùh, Ti nas razsvéti,
Ti daj právo pamet nam;
Bôžjih navkov daj prijeti —
Grêha nas naj bode sram!
K božji části — daj nam rásti,
Uk nas vôdi in čednosť;
To bo práva nam vrednosť.

22. V soboto po šoli.

Hvala bodi Bôgu.

1.

Vsi zapójmo : Hvala Bôgu !
Ker smo danes dôbro ználi,
Šolo sréčno dokončáli,
Zdaj zapojemo lehkó :
Hvala bod' Bogú !

2.

Za vse navke : Hvala Bôgu !
Ni nam delo zamujêno,
Ni nobéno nas tepêno ;
Léhko gremo spet domú :
Hvala bod' Bogú !

23. Pesem pred očitno skušnjo.

1.

Lepih navkov naučili
V šôli smo se vsi ;
Radi vas bi zveselili
Stariši ljubi.

2.

O prijatelji preljûbi
Poslušajte nas !
Opazûjte : ni na zgûbi
Naše šôle čas !

3.

Potrpljivo poslušajte
Odgovôre vsi ;
Kar zasluţimo, nam dajte
Grâje al' častí !

4.

Sveti Dùh, Ti nas razsvéti,
Prâvo luč nam dàj !
Hvalo hočemo Ti péti
Zdaj in vekomàj.

24. Pesem po dokončani skušnji.

1.

Pokušnjo dokončali
Otrôci srečno smo ;
Da smo toliko ználi,
Bogá zahvalimo.

2.

Zahval'mo učenike
In stariše ljubé,
Dobrôtnike velíke
In prijatélje vse !

3.

Pohvala táko mila,
Ki smo jo slíšali,
Nas bode veselila
Vse naše žíve dni.

4.

Vse svôje dni živeli
Po navkih prav zvestó,
V nebésih pa prijeli
Plačilo bodemo.

5.

Ko šôlo dokončámo
Življênja svojega,
Bog dàj, da bi nas támo
Sodbà osrečila.

6.

Da bi takó vesêli
Iz strašne sódbe šli,
V nebésih hvalo pêli
Večnó izvoljeni !

25. Predíca.

1.

Le prédi dekle, prédi,
Prav lépo nit narédi,
Da se ne bo krotičila
In ne tekalcu trgala !

2.

Poštêna je predica,
In stara ta pravica,
Da tisto dekle kaj veljá,
Ki sprede krilo si domá.

3.

Marijo glej ! devico,
Nevtrújeno predico :
Kakó je predla, spletala
Za bôžje dete Jezusa !

4.

Le prédi prav vesêla ! —
Boš li si pesmi pêla,
Kolôvrat pojde raj' okrog,
Potêče lepša nit od rok.

5.

Kolôvrat tiho têče ;
Naj tovaršica rêče,
Kaj je v nedeljo slišala
V propôvedi prav lepega.

6.

Nit tènko boš storila :
Glej ! da se boš spomnila,
Kakó življênje rahlo je,
Ki kakor nit pretrga se.

7.

Prejó bo tkalec hvalil,
Čez njo ne bo se žalil !
Pri Bôgu boš pohval'jena,
Če ne boš razžalila ga.

8.

Le pridno dekle prédi,
Prav lepo nit narédi !
Smrt skoraj nit utrگا že,
Koló življènja vstavi se.

9.

Kar tú si boš napréla,
S seboj boš v večnost vzéla :
Čednostíij lepih suknjico,
Al' pa pregréhe butaro.

26. Slaba tovaršija.

1.

○ slaba tovaršija,
Kaj hûdega storiš!
Iz zâlega mladenča
Hudôbo narediš:
Nedôlžnosti morija
Slabà je tovaršija.

2.

Ko stariše zapuščáš,
Po svetu se podáš,
Ne hîdi v tovaršije,
Katerih ne poznáš!
Glej, šôla hudobije
Slabé so tovaršije!

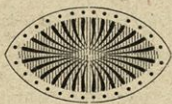
3.

Iz slabe tovaršije
Povrni se nazaj,
Pokôre ne odlagaj,
K očetu se podaj!
Najboljše je živéti
Pri dôbrem ti očéti!

4.

Najboljši vseh nas Ôče
V nebésih tam živi,
O bódimo otrôci
Očeta vredni vsí!
Le tam bomò živêli
Vsi srečni in vesêli!

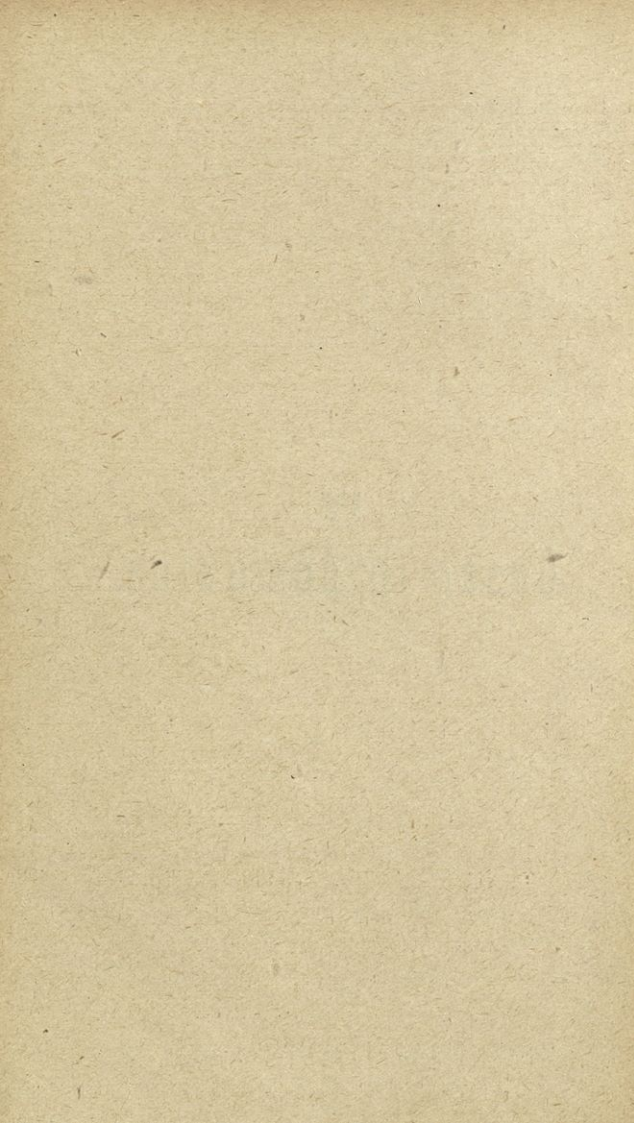

IV.

Cesar in domovina.

28. Popotnica vojaška.

☪

1.

Leží, leží ravnó poljé,
Po pôlji cesta bela gré :
Po césti prikorakajo,
Prelépi, mládi fantje so.

2.

Voj hóla ! hóla ! fantje vi !
Kamó ste se namenili ?
Ostáviti li hčete nas,
Ki ljubimo iz srca vas ?

3.

Zdaj z Bògom prijatélji vsi,
Vsi bratje, sestre, stârši vi !
Na vojsko gremo zdaj za vas,
Mogóčen vójvod kliče nas.

4.

Slovênci zdravi in mladí
Smo úrni kakor glive vsi ;
Imamo srce, úm in móč
Premagali bomò gredóč.

5.

Vesêlo zdaj zapójmo si,
V Bogá imejmo vero vsi !
Streljali bomo presrčno :
Peté sovragi odnesó.

6.

Le naj ropôče in bobni,
Iz tísoč naj topóv grmí,
Naj križem švigajo krogljé :
Slovênci nikdar ne zbežé.

7.

Pred nami pádaj vse okróg,
Za nas skrbí naš Oče Bóg.
Ne bó nas ulovila smrt,
Čepráv bi pêkel bil odprt.

8.

Mladenči bodimo srčni,
Bog Sábaot nad nami bdí ;
Sovražnika požêne strah
Pred nami kakor vêter práh.

v.

Domačija.

29. Tužne sólze
na groblji samostana Zajčkega.

1.

V dolíni med gorámi, kjer sveti Janž*) leží,
Stal nekđaj samostán je, ki danes še sloví.
Živéli tu v samôti Kartuzijanci so:
Redovniki pomrli, molčí vse žalostno. —

2.

Podrêno je zidôvje, kras dragi porušèn,
In beli prag, izsekan iz kamna, odvaljèn.
Skoz dolga, strta okna vetrôvi brusijo
In stene samostánske na póke rušijo.

3.

Glej cerkev razvaljêno, — zvoník se je podrl.
Zvonôvi potihnili, in žrf**) se je odprl.
Porôpana iz cerkve lepôta, vsaka stvar:
Skoz line mêsec luka na žalostni oltár.

*) V špitalski župniji blizu Konjic.

**) žrf = grob, rakev.

4.

Ni slišati več pětja, ne služi meša se,
Ni več pobóžnih molcev, pot se zarastel je.
Puščáva nekdej bila in spet puščáva bo,
Dobrôtniki pregnáni iz grôbov ôdšli so.

5.

Denarji tam vzdáni — sosêdje govoré —
V globôki kleti skriti vzdignjêni niso še :
Nekoč po nôči kôpat in rûšit zid gredó,
A grôza jih obide, brez d'narjev odtekó. —

6.

Dozdéva se sosedom, da v cerkvi luč gorí,
Neznáno rájnih petje po cerkvi se glasí :
Meníhov bela vrsta v prevôdu snuje se,
In Beremund*) najprvi, Antelm**) poslednji je.

7.

Kakòr ožalováli bi samostana lòm,
Sè sólzami svoj dragi rosíjo rajni dom.
Iz grôba ga vzdigníli še radi enkrat bi ;
Pa grôblja ga pokriva in rôsa ga hladi.

*) Beremund je bil prvi priyor.

**) Antelm je bil zadnji priyor.

8.

Po hladni rôsi vzpenja zelêni se bršlín
In samostân objema, hranèč njegóv spomín ;
Po zimi in poleti prijazno zelení,
Popôtnikom pa kaže, kje samostan leží. —

9.

Premínil tak slovèci je Zajčki samostan,
V velíki, dólgi groblji globôko pokopán ;
In kakor samostâna tud' skóraj nas ne bó,
Za nami déla naša le pojdejo samó.

30. Slovo Savinjskim planinam.

1.

Oj z Bôgom ! hčere matere, mogočne Slave :
Košata Radoha, visôka Ostrica,
Gorjata Rinka in zobata Olšova !
Povzdigajte Slovencem bistre glave,
Naj bôdo vrli sini majke Slave !

2.

Dereča Dráva, svetla Sáva in Savína,
Mogočne vode in slovénske sestre trí,
Po stezi svôji vsaka brez mirú hití
In te uči slovénska rodovina,
Kakó se s trûdom zadobí modrina !

3.

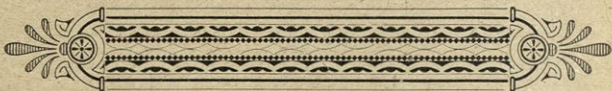
V nebésa kažejo mogočni velikáni,
V nebésa mi srcé vzdigájmo in okó !
Slovenem práva luč naj sveta véra bo !
Le bistrimo glavé, nikar zaspáni
Ne drémljimo, drugim rodóm prodáni !

4.

Orjáške glave stare, le trdnó stojíte!
Za právdo in resnico hočemo krepkó
I stati mi, da sláva naša mati bo!
Ve bistre reke pa naprêj rosíte,
Naj bodo naša déla rodovíte!*)

*) rodovite = rodovita.

31. Vodniku.

1.

Svitlà si zvezda, Vôdnik moj,
Pred ménoj daleč hôdil,
Pa bil sem zvest učê nec tvoj,
Prijazno si me vôdil.
Prav po domače si nam pél
In tudi môje srce vnél :
Naj po domače pôje
In drami brate svôje !

2.

O petelinčku si zapél,
Zadônel od Trigláva *) :
Savice pesmico zajél,
Vir bila pesmij Sáva.

*) Od Triglava = o Triglavu.

Poslušal te in sem te bral,
Požêlel, naj bi tudi znal
Takó domače péti,
Slovênce vse ogréti.

3.

Po lici pôznan nisem te,
Poznál sem te po dûhu ;
Otrôci tvoji — pesmice —
Živijo v lepem slûhu.
Očetu sláva čvrsti sin,
Hčere so materi spomin :
Tak hvala pesmi gladke
Vodniku so, nam sladke !

4.

Največja Vôdnika radóst
Pač bila je gorica ;
Najslajša pêsmitj mu sladkóst
Res tekla je zdravica.
Na zdravje piti vinčice,
Poštêno veselíti se :
To je Slovêncu srce,
Najù pêsmitj jedrce.

5.

Kraljéstvo nama bilo ní
Bogástvo tega svéta ;
Slovênščina zlatá, částí
Slovencem ne obéta.
A nádjam se, da bodeva
V nebesih věčno združena
Slovénca prav vesêla
S Slovênci slavo pêla.

VI.

Basni, prilike, povesti.

32. Potonka.

1.

Vsa rudéča in košáta
Glej! potónka prevzetuje :
Káko lepa sem, bogáta ! —
Pa vijól'ci beseduje :
«Hočeš li veljáti kaj,
Sêstra, bolj se pobaháj !»

2.

«Jaz ne maram za bahânje»,
Je vijôlica dejala,
«Moja skrb je : spoštovânje !
Žlahtni dùh bom varovala :
Ako rôža ne diši,
Nje lepôta ne častí».

3.

Ko potónka sestru vjeda,
Pride žênin mlad iz hiše ;
Prevzetnice ne pogleda,
Le vijôlico poiše *),
Jo nevesti podelí,
Da ji v nêdrijih duhti.

4.

O dekléta ! ne lepôta —
Vaša cena je poštênje ;
Le ponižnost je dragôta,
Čisto, pametno življênje.
Smrad — deklíški je napuh,
A poštênje — zlahten duh.

*) Poiše = poišče.

33. Tulipa in vijôlica.

1.

Košáto se je túlipa razcvêla,
Ošábno se ozirati začêla.
Vijôlico mi v kotci tam zazrè,
Zasmehováti, vjedati začnè :
«Kakó tu žalostno cvetiš sirôta,
Kučíš oj reva, skrita v senci plôta ;
Po siromáško, bôrno prav živiš,
Oj škóda, škóda, da še sploh cvetiš !»

2.

Vijôlica pa túlipi poreče :
«O sestra mótiš se, ne znám nesreče ;
Dasi ponižno, tiho jaz cvetim,
Življênja vendar prav se veselim.

Bledó je in preskrômno moje cvêtje,
In v mirnem kotci tù imam zavêtje ;
A dûh moj na širôko zadiší,
Privabi ískat, trgat me ljudi».

8.

Vijôlica še ni odgovorila,
Vrtnarjeva pridirja hčerka Mila,
Vijôlico utrga in se veseli,
Da ji na nêdrijih lepó diší.
Košate túlipe pa ne poglêda,
Če tudi se ponuja ji sosêda :
Ošábnost táko modrim zamrzí,
Ponižnost pametna jih veseli.

34. Tri najlepše rôžice.

1.

Tri rôžice v našem naj vrtu cvetó :
Glej ! prva je roža vesêlja.
Naj vsèlej opleta nam našo glavó,
Pravična naj spolni se želja !

2.

Tri rôžice v našem naj vrtu cvetó :
Nedôlžnosti lil'ja je drúga.
Lepôta srčá naj ta našega bo,
Da hûdega vest nam ne žúga.

3.

Tri rôžice v našem naj vrtu cvetó :
Zelêni je rôžmarin tretja.
Na grôbu naj našem ta vsájena bo,
Zelêna od veka do vêka !

35. Predrzna ptičica.

1.

Ptičica mréži srečno uletéla,
Sáma ni vedela, kaj bi počéla.
Brèz skrbi skákala, v zanjko se vjéla,
Strašno je plákala : smrt jo zadéla.

2.

Duša, ki gôvoriš : «Jaz sem grešila ;
«Káj pa je», se smejiš, «kaj sem zgubila?» —
Šiba pripravljena te bo zadéla :
Prve ne čutila, drúga bo péla.

3.

Bôgu pravičnemu ní ti uíti,
Strašno pobólšanja čas zamuditi !
Gréhu nevarnemu ní se smejati,
Hitro potrêba je slôvo mu dati.

36. Mravlje.

1.

Pohájal sem dolgo po trávi
In móčno zamišljen sem bil ;
To mēni vse hodi po glávi —
In v mislih sem muhe lovíl.

2.

Kar cesto zagledam vso gládko,
Ki mravlje polná mrgolí ; —
Naj tōrej zdaj pravim vam krátko,
Kdo vózi po cēsti se tí.

3.

Oblóžene mravlje šetájo
In vlečejo betva težkó ;
Po tri in po štiri peljájo
Le zrnice jedno drobnó.

4.

Zdaj pridejo drúge nasprôti,
Brž prvim izognejo se!
Nobêna ni drugi na pôti:
Lepó jim po redu vse gre.

5.

Privlečejo jedno peresce,
Težkó kakor celo drevó,
Obračajo svoje kolesce,
Lepó ponesó ga domó. *)

6.

Mrliča prinesejo štiri
In v pések zagrnejo ga;
Spet drúge gredó po nabiri,
Kadilo napravljat domá.

7.

Le gléj! zdaj mravljinjak se vdira:
Vse živo jih kròg gomezi:
Vse vdrêno stanóvje podpira,
Poprávljat si hišo hiti.

*) Domó = domü.

8.

Tak mrávljica mrávlji pomaga,
Prelépo razumejo se ;
Nanašajo žláhtnega blaga :
Kadila, ki Bôgu se žge.

9.

Otrôci ! od mravljic učite
Se trúditì ves čas skrbnó ;
Lepó se z vsemì razumíte,
Če sreča naj míla vam bo !

10.

Drug drùgu pomagajte rádi !
Vse v društvu lehkó se stori ;
V' sosêski ne bodo prepádi,
Ki v sveti ljubêzni živi.

37. Glasni zvonček naše vestí.

1.

Prav glasni zvônček čujem,
Ki v prsih mi zvoní :
Pogôsto premišljujem,
Kaj njegov glas velí.

2.

V skušnjâvi zvonček pôje
In trka prav močno :
«Varúj si srce svôje,
Da gréh ga vjel ne bó!»

3.

Skušnjâvo če premagam,
Me hváli zvonček moj,
Osrči me pred vragom :
«Nikar se ga ne boj!»

4.

Grešim li, zvonček bije
In kljuka žalostno
In nôč in dèn mi vpije,
Da stôril sem hudó.

5.

Grehóv če odpuščânje
Pri spôvedi dobim,
Zvončká si žalovânje
V vesêlje spremením.

6.

Za lepo mi ravnânje
Vesêlo zazvoní :
Polajša jed in spânje,
Polepša moje dní.

7.

Ko solnce mi življênja
Zatone za goró,
Vesêlja al' trpljênja
Glas zvonček dajal bo.

8.

In kakor mi zapôje,
Ko bo življenja kràj,
Takó plačilo môje
Bo : pêkel ali ràj.

9.

Oh zvônček moj premili,
Kakó ti je imé? —
Glas bôžji v tvojem krili
Vest imenuje se.

10.

Ohrani in poslúšaj,
O človek svojo vest!
In hûde ne poskúšaj!
Gorjé! ji priti v pest.

11.

Vse žive dni svarila,
Te varovala bo;
Na sodbi govorila,
Za têbe bo srčno.

12.

Sam Bóg je zvonček vstvaril,
Obesil nad srcé,
Da naj bi tebe sváril
Pa tudi hválil te.

13.

Poslušaj to zvonjênje,
Kedàr se kol' zglasí ;
Čuj milo pozdravljenje :
Tvoj angelj vârh zvoní.

14.

Le zvôni zvonček, zvôni,
Da v grehu ne zaspím !
Na dobro delo gôni,
Da časa ne zgubím.

15.

In pojdem si počivat,
Sladkó mi zvonček pój,
Po smrti srečno vživat
Mir véčni in pokòj !

38. Dober dušni pastir.

1.

Svétlo solnce že zahaja,
Zemlja trudna se temní ;
Ptica se med drevjem maja,
Lepo pesem žvrgolí.

2.

O pastirji lepo pôje,
Ki mu skrb je prva last :
Káko pridno ovce svôje
Vodi na zelênje past !

3.

Poln skrbí pred njimi hódi,
Vabi za sebój hodít ;
K hladnim jih studencem vódi,
Čvrste vóde se napít.

4.

Če so gôre previsôke,
Svojo jim rokó podá ;
Če doline preglobôke,
On srečno jih prepeljá.

5.

Prav skrbno za vsako gleda,
Da se ktera ne zgubí ;
Drága mu je ljuba čreda,
On le zá-njo ves živí.

6.

A ovčice zaletijo
V strašni se, nevarni log ;
Ker pastirja zapustijo,
Davi jih deróči volk.

7.

Črez pečine in bregôve
Gre za njimi njih pastir,
Išče, kliče, milo zôve,
Hudo jim odganja zvir.*)

*) Zvir = zver.

8.

Srečna ovčica, ki najde,
Da se k njemu spet podá,
Če predaleč se ne zajde,
Da pastirja spet spozná !

9.

Zôpet jo za svôjo vzame,
Kakor ôče posvari ;
Dene jo na svoje rame,
Naglo k svôjim z njo hití.

10.

Táko vas preskrbno pase
Vaš pastir že mnôgo let ;
On že sive nôsi lase,
Vseh pastirjev žlahten cvet.

11.

Ptičica takó je pela
In hitela je nazáj ;
Previsôko je zletela
Gòr k Očetu v sveti ràj.

12.

Milo bo vedno prosila
Tam Očeta večnega,
Dolgo let bo zadobila
Za pastirja blagega.

13.

Mi se bomo veselili
Z njim v prijáznosti živet';
Skûpaj vsi zdravico pili :
Bog jih živi mnôgo let !

39. Izgubljeni sin.

1.

Očeta sem zapústil,
Po svétu se podál;
Vse dôbro svet obetal,
Vse hûdo mi nagnál.
Oh! kámo hočem se podáti,
Nesrečo kômu toževáti?

2.

Vsmiljênega očeta
Hudôbno zapustím,
Iz tóli srečne hiše
Se v rêvo izgubím!
Od lákote mi je umreti,
Od žalosti živòt si vzeti.

3.

Svarjênja nisem slušal,
Sem trdovraten bil ;
Očeta lepe navke
Grešnik sem zapustil !
Kdo zdaj se vsmili siromáka? —
Povsôdi me nesreča čáka.

4.

Zaprâvil premoženje
Vse sem očetovo,
Živel sem razuzdáno
In vedel se grdó.
Vesêlje grdo je minilo,
A strašno vést mi zapustílo.

5.

Goljúfi me hvalili,
Doklèr sem bôgat bil ;
Mastíli se in píli,
In vsak me je častil. —
Zdaj ne poznajo siromáka,
Ki ves zapûščen milo pláka.

6.

Oh! kám je moja sreča?
Oh! kjé je moja čast?
Sin tákega očeta —
Pa gonim svinje past!
Domá kruhá dovòlj imajo,
Tu še otrôbov mi ne dajo.

7.

Narávnost se vrníti
K očetu čem nazàj,
Poslednji hlapec biti
Domá želim si zdáj:
Tam pred očeta poklekníti,
Njih odpuščánja čem prositi.

8.

Skoz ôkno oče gleda,
Za sinom mu je žal;
In ko z daljine pride,
Hitró ga je spoznal.
Vesêlo najdenca objeme,
Odpûsti mu, za sina vzeme.

9.

Na nôvo ga obleče,
Večêrjo naredí ;
Da se je sin povrnil,
Očeta veselí :
Takó Bog usmiljêni čaka
Glej ! gréšnega te siromáka.

40. Goljúfani Boštján.

1.

Poslúšajte mladenči vi,
Kakó se tístemu godi,
Ki šôlo zaničûje !
Kakó v mladósti prevzetnják,
Na stára leta siromák,
Zamúdo obžalûje,
Po sréči pa vzdihûje !

2.

Živel v tem kraji je Boštján,
Za navke šôlske ves zaspán,
Ni v šôlo htel hoditi.
Bogáti pa mu stariši
Še sô potûho dajali :
«Če hôčeš priden biti,
Brez šôle moreš žiti».

3.

Brez navka vsega vzrastel je,
Izgúbil stariše svojé :
Bogâstvo mu ostalo.
Pa káj, da vbogi je Boštján
V računanjí celó neznán !
Kar je kolíkaj ználo,
Vse ga je goljufálo.

4.

Ni vedel, kôliko ima,
Ne, kôliko mu léto da :
Povsôd so ga stiskáli.
Plačnikov ni vpisáti znal,
Dolžnikov tirjati se bal :
Ne da bi plačeváli,
Še so ga goljufáli.

5.

In skratkoma, da vse povém,
Kakó je prišlo, sám ne vém :
Na bôben so ga djali.

Ker pisem reva pôznan ni,
Goljúfi so jih menjali ;
Še peč so mu prodáli,
Po svétu ga zagnáli.

6.

Boštján še suknjico imá,
Zató še v pravdo se podá,
Močno ga dôktor hvali.
In kèdar suknjo izgubí,
Iz hlač pa srajca že visí,
Pravdó so dokončati,
Podkrižati mu dáli.

7.

Ves cápast, bôs se dalj poda,
Kličéjo potepúha ga ;
Povsôd so se ga bali.
V gostilni neki je ostal,
Gostilničar mu jesti dal ;
A kar od mize zváli,
Gnoj kidat so ga gnáli.

8.

Boštján je môral bit' vesél,
Da je krčmár ga v službo vzél;
Prav pridno k delu seže :
Pometa hlév in kida gnôj,
Da služil bi si kruhek svôj ;
Skrbnà mu kônj je stréga,
Priprega jih, odpréga.

4.

Nekóč glej ! po večêrji že
Do njega prišel s pismom še
Je znánec tiste hiše.
Boštjãnu se prav móčno zdí,
In srce njemu govori,
Da njega sreča iše*);
A brat' ne zna, kdo piše.

10.

Ker rêvež brati sám ne zna,
Brž h gospodárju se poda
In pismo mu pokaže :

*) Iše = išče.

A bil je njegov gospodar
Velik lažnjivec in slepár :
Na pismo s prstom kaže,
Z jezikom mu pa laže.

11.

«Pogléj Boštjanek pismo to,
Kak dáleč je po môrji šlo !
Z zamôrja mora biti.
Imél za morjem strica si,
Sto krôn so zapustíli ti,
Če hôčeš pó-nje iti,
Pa še glavó zgubiti.

12.

V Zamôrskem tam Slovencev ní,
Kristjan noben tam ne žíví :
Takó so ôče rêkli.
Boš li k zamôrcem se podal ?
Ne bóš li se pesjánov bal ?
Bodó ti kožo slêkli,
Kuháli te in pêkli.

13.

Boštján ! res krône lepe so,
Pa vendar, vendar težka bo
Tisté kedàj sprejeti.
Todà ker te prav rad imam,
V nevárnost zá-te se podam :
Sto krôn ti čem naštéti
In une jaz prevzéti.

14.

Glej ! sreča išče te Boštján ;
Tam lahko boš za vse golj'fán,
Tu prâvi so denarji.
Bog ve, če jih kedàj dobím,
Lehkó je, da še vse zgubím ;
Goljufati Bog vâri —
Če hôčeš, no pa vdâri».

15.

Boštján je vdaril prav vesel,
Pripeljal priče, krone vzél ;
Povsôd se z njimi hvali.

Pa kmalu se novóst izve,
Da pismo je iz Trsta le :
Denárji tam ležáli,
Zlatá miljôn veljali.

16.

Boštján je siromak ostal,
Dasì je Bog mu srečo dal :
Ljudjé so ga golj'fáli.
Namesto zlátov poln miljôn
Dobil je le sto belih krôn :
Povsôd se mu smejáli,
Ti ôsel ! so mu djáli. —

17.

Umête li mladenči vi,
Lenúhe kaj Boštján uči ?
Zamûda vaša škóda !
Kdor se v mladósti prav uči,
Za mizo léhko on sedi,
Zanémar na prismôda
Kosti za vrati glóda.

VII.

Veselje in trpljenje.

41. Dôbra volja.

1.

Takó zmir ne môre tu biti,
Zdaj dôkler se mesec mladí ;
Vse sčasoma môra miníti,
Kar z nami na zêmlji živí.

2.

Ljudíj se je káj veselílo,
Ki zêmlja pokriva jih zdàj ;
Da bi se jim dôbro godílo !
V pokôji počívajo nàj !

3.

Za nami bo tâ se godíla :
Dovòlj dobre vólje jih bo ;
Ko zêmlja nas bode zakríla,
Naj spomnijo nas se takó.

4.

Vesêli zdaj skupaj sedîmo,
Cenimo drug drûga lepó,
Iz vsega srcá si želîmo :
Naj zmîraj ostane takó !

5.

Ker táko ni vselej nam biti,
Vživájmo vesêlja zvestó ;
Bog vé, kdaj nas zná razškropiti
Na levo, na desno rokó.

6.

Ko bomo kedàj se ločili,
Zvestó bo ostalo srcé ;
Vesêlo se bomo spómnilî :
Nam dôbro godilo se je.

7.

In dôkler mi skûpaj živîmo,
Pa snidemo tûkaj se spet,
Pri konci od krája začnîmo
Poštêno, vesêlo živet' !

42. Poslednja veselíca.

1.

Takó vse ne môre tu biti,
Ko človek človeku želí !
A prav se to môra zgoditi,
Kar človek Bogú izročí.

2.

Ljudíj se je dôsti ločilo,
Velíko pomrlo jih je ;
Le tó je še vse veselílo,
Da nekdam spet vidimo se.

3.

Saj mrtvi pod zêmljo le spijo,
Počiva njih trúдно teló,
Njih dúše pa tamkaj živijo,
Kjer smrti in sólze ne bo.

4.

Za kmeta je žalostna sêtev,
Ko hodi na njive seját ;
Vesêlo pa čaka na žêtev
In hodi vesêlo orát.

5.

Ne bodemo vêkomaj spáli :
Še lépše bo vstalo teló,
Veselo si rôke dajáli,
Ko pojdemo v véčnost domó.*)

6.

Ljubêzen, ki v srci prebiva,
Ljubêzen prijat'lje uči :
Da zemlja le trúplo pokriva,
A dúše nam smrt ne vmorí.

7.

Ljubêzen bo vêčno ostala,
Ostali prijatelji mi !
Bogú bodi čast, bodi hvala,
Ki lôči in drûži ljudi.

*) gl. str. 102.

Zdaj, bratje! si v rôke sezimo,
Da čemo pošteno živét';
Z zemljé se v nebesa ozrîmo :
Tam videli bomo se spét!

43. Tolâžba v trpljenji.

1.

Hvala Bôgu za trpljênje,
Saj nam pride iz nebes ;
Bog da lajša nam življênje,
Nam pošilja žalost vmes.

2.

Le v polêtni glej ! vročini
Sladko grózdjiče zori,
In na trnati ostríni
Žlahtna vrtnica cvetí.

3.

O ponôčnem, črnem mrâku
Zvezd svetlôba se pozná,
In na tèmнем le oblâku
Okraší se mavrica.

4.

Kèdar žalost nas obide,
Níkdar ne obupajmo !
Saj za dežem sòlnce pride,
Lepše solnce rûmeno.

5.

Oh, obriši solze mile :
Saj so jágode žlahtné,
Ki v nebéške spremeníle
Bodo ti se bisere.

44. Hladni večêr.

1.

Čuj! ũra pôkoj bije že,
Kakó se veselím!
Saj v senco zvêčer vsedem se,
Lepó se ohladím.

2.

Kaj človek je že pretrpêl,
Kaj bo trpêl vse dni! —
Lenuh ne vé, kaj bi začêl
Od same gnilosti.

3.

A vse le krátek čas trpí,
In po življênji tem
Začnê se práznik v véčnosti
Vsem pridnim delavcem.

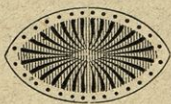
4.

V nebésih bomo srečni vsí,
Delâvnik tam nehá,
In vsak delâvec zadobi
Plačilo tam domá.

5.

Naj delo ti je pretežkó,
Ne pûsti ga v nemár ;
Poklical na plačilo bo
Nas věčni Gospodár.

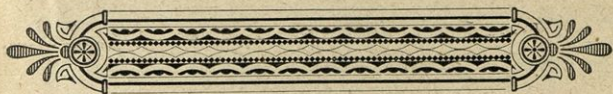

VIII.

S M R T.

45. Pogrêbna pesem.

1.

Káko hitro vendar míne
Našega življênja čas!
Kakor dim pod nêbom zgíne,
Prejde kakor zvônov glas.
Kratek je življenja gôd:
Tukaj sêm nam kaže pôt.

2.

Kakor roža tam na pôlji
Razcveti, osiplje se,
Prav takó v tem revnem dôli
Človek pride, človek gre:
Majhen vêtrič pohlídí,
Že na veji kaplje ní.

3.

Stárost se o pal'ci vpira,
In mladóst pred njo leti,
Materi v narôčji vmira
Déte in jo zapustí :
Naj bo človek star, naj mlad,
Smrtnih se ne vbráni vrat.

4.

Skoz ta vráta v věčnost gremo,
Zapustimo rêvni svet ;
Blágor nam, ki dôbro vemo,
Vsi da vstáli bomo spet !
Truplo v hladni zêmlji spi,
Duša v věčnosti živi.

5.

Le v pokôji zdaj počivaj
Truplo v krilu zémeljskem,
Duša pa vesêlje vživaj
V ráji tam pripravljenem !
Skoz ta vráta vsem Bog dáj
Srečno priti v sveti ráj !

46. Poslednja popôtnica.

1.

Človek, ki rodi ga žêna,
Kratko časa le živi,
Vêliko mu je trpljênje,
Malo pa vesêlih dni.
Le težavna mu je hôja,
On ne najde tù pokôja :
V jôku se na svet rodi,
Vzdihujé svet zapustí.

2.

Kakor trávica priraste,
Pricvetí, ko rôžni cvet ;
Hitro njega smrt pobêre :
Ni ga bilo — ni ga spét.

Duša se k Bogú povrne,
Truplo v hladén gròb zagrne:
Človek vsak gre tó-le pôt,
Naj bo hlápec, naj gospôd.

3.

Kristus je življênje naše,
In premágana je smrt ;
Dušo Jezus k sêbi vzeme,
Truplo hrani v bôžji vrt.
Blágor nam, ki dôbro vemo,
Da za njim k Očétu gremo !
Za pravičnike od tód
V sveti raj vesél je pôt.

4.

Delo rájnik je dokončal,
Njega délavnik nehál ;
Zdaj Gospôd ga je poklical,
Da plačilo bo mu dál.
Spréjmimo po zadnji hôji
Njega truplo zdaj k pokôji,
Dušo pa vročimo vsi
Danes bôžji milosti !

5.

Kar na svetu človek sêje,
To po smrti tám bo žel ;
Kar je dôbrega pripravil,
S séboj bo vesêlo vzél.
Vsa radóst je zdaj minila,
Čásnost vsa ga zapustila :
Dôbra sámó dela so,
Ki ga v věčnost spremljajo.

6.

Radovânje vse posvetno
Na tem svetu za-nj nehá,
Imenitnost in bogástvo
Zdaj tolâžbe mu ne dá.
Po tem potu tista dúša
Srečna le ta svet zapúša*),
Ki krivíce ne pozná,
Dosti dôbrih del imá.

7.

Táko človek s tega svéta
Gre tja v hišo věčnosti :
Piha móčno, prevzetuje,
Pa le s práznimi rečmi.

*) Zapúša = zapušča.

Kèdar zvôni omolčijo,
I solzé se posušijo :
Ves njegá spomín je prèč,
Mesto ne pozná se več !

8.

A zapísano je v bukvah
Tamkaj vsakoga imé ;
Dôbro tudi vse in hûdo,
Kar v življenji stôril je.
V večnosti bo vse odkrito,
Kar je skrivnega, očito :
Vse bo človek tamkaj bral,
Ko bo pred sodnikom stal.

9.

Blâgor vsem ljudém pravičnim,
Ki v Gospôdu umrjó :
Srečni k svojemu Očetu
Le počivat tja gredó.
Njih storjêna dôbra déla
Bodo vékomaj slovéla,
Njih častitljivo imé
Med svetníki sveti se.

10.

Premoženje vse posvetno
Pokojniku vzela smrt :
Deske so ostale štiri
Njemu in raztrgan prt.
Mínila je vsa lepôta,
Vsa izginila dragôta :
Svete čédnosti samó
Njemu v véčnosti cvetó.

11.

Vsi tovariši nevredni
Zapustili so ga zdaj ;
Le poštêne duše dôbre
Spremljajo ga v zadnji kràj.
Vse vesêle tovaršije,
Dobre vólje in gostije
Vzela mu sedmína je,
Ki za njim opravlja se.

12.

O Gospôd! vsem pokojnikom
Večni mîr in pôkoj dàj !
Naj počivajo v pokôji,
Večna lúč jim sveti nàj !

Trupla v zêmlji mirno spijo,
Duše v Têbi naj živijo,
Dôkler Tvôj mogočni glas
Vzbúdil bo k vstajenju nas !

47. Počítnica mrtvih.

1.

Pojdi brate ! zdaj počivat :
Trúplo v krilo materno,
Dúša tvoja pa prebivat
V hišo gòr Očetovo !
Ko bo sòlnce zatemnélo,
Truplo bo spet oživélo,
Ko trobénite strašni glas
Klical bo na sódbó nas.

2.

Vse trpljênje zdaj nehálo,
Tih in miren je ta kraj ;
Truplo tu sladkó bo spálo
Bog le duši dôbro daj !

Dókler k nôvemu življenju,
Plačat vse po zasluženju,
Jezus zôpet združil bo
Dušo tvôjo in teló.

3.

Angelji ko v sódbó zbrali
Od vseh krajev bodo nas —
Da bi na desníci stali,
Slišali vesêli glas :
Prid'te ljubljenci Očéta,
Zametáni vsega svéta,
Vžívajte na vekomaj
Sveti vam pripravljén raj !

48. Veselica mrtvih.

1.

Kèdar nekdam v zèmlji hladni
Môja bo minila noč,
Zopet v nôvo me življenje
Bôžja bo vzbudila moč.

2.

Naj se tudi trúplo vsêje,
Vera mi spriçûje to :
Vekomaj ne bo trohnélo,
Obudil ga Jezus bo.

3.

I njegá so pokopáli,
A od smrti on je vstál ;
In takó mi bomo vstáli :
To nam je obljúbo dál.

4.

Kaj bi se umréti bali? —
Smrt že premagána je!
Krátek čas le bomo spali;
Sámo sódnjega do dne.

5.

Glas nekdáj Odrešeníka
Iz grobóv nas vzbúdil bó,
Vedel bode pred sodníka
Dúšo našo in teló.

6.

Rad v Gospodu že polôžim
Truplo trúдно spavat zdáj:
Ljubi Jézus! le to prôsim:
Spet vesêlo vstanem naj!

49. Verne duše.

1.

Rajnci, ki ste se solzili
Na tem svetu tólikrat,
V zêmlji boste si počili,
Kamor šli ste trudni spat :
 Ko trobénta zabučí,
 Vstali boste tudi ví.

2.

Srčno ste nas vi ljubíli,
Dóbre duše bíli ste,
Vam smo tudi mi točili
Vróčih solzic jagode :
 Ko trobénta zabučí,
 Videli se bomo vsí.

3.

Vi na vójski pokopáni, —
Kje počivate, Bog ve!
Vaši grôbi niso znáni,
Znana dúša vaša je :
 Ko trobénta zabučí,
 Sèšli bodemo se vsí.

4.

Vi mladenči, ve devíce,
Vas je pokosíla smrt,
Kakor rôže in cvetlice
Mrzli sever, — v bôžji vrt :
 Ko trobénta zabučí,
 Nôvi vstali boste vi !

5.

Stárčki vsi in vse babíce,
Ki ste šli že dávno spat! —
Mlâdo vsakomur bo líce
Oživélo tistikrat :
 Ko trobénta zabučí,
 Mlâdi vstali boste vi !

6.

Oh pozdrávljeni vsi rajni,
Mir, pokòj želimo vam ;
Naši sôsedje nekdanji,
Ohranite prôstor nam :
 Ko trobénta zabuči,
 Da bi vstali srečni vsí !

IX.

Daljnje premissljevanje.

50. Novoletnica.

1.

Beli dan se je približal,
Stara nôč minila je ;
Staro léto ponovilo
Nikdar več ne bode se.
Čas za časom odtekûje,
Nam minljivost oznanjûje ;
Rôža še le razcvetí,
Ocvetêna že leží.

2.

Le poglejte tam višave,
Beli njih zastâran led,
Môrja strašne globočine,
Da strmí nad njim pogled !

Tam brez konca vôd izvira,
To pa tísoč rêk požira ;
Z njimi leta nam tekó,
V môrje padajo vechnó.

3.

V čudne krôge po širjavah
Se vrtí brezmejni svet ;
Sôlnce nam po dnêvi sveti,
A po nôči mêsec bled ;
Zvezda zvezde pot nahâja,
S svojo lúčjo jo napâja :
Solnce zvezde zatemní,
Têmno noč nam razsvetlí.

4.

Črna zêmlja, dôbra mati,
Stâra in pomlâja se,
Sad potrêbni nam prinaša
In stvarí preživlja vse.
Perotnina in živina,
Vsa golâzen, vsa zverina,
Se rodi in več je ní —
Zêmlja še le zelení.

5.

Človek gôre prekopáva,
Môrje je njegóva pot ;
Vse zverine on strahuje,
Vseh stvarij je ón gospod ;
Národe on premaguje,
Duh nebés se dotikuje :
Zêmlja in nebó stoji,
V prah se človek spremeni.

6.

Zvezde bódo potemnéle,
Solnce bode věčni mrak ;
Zarja več ne bó danila,
Noč zgubíla svetli snag ;
Zemlja bo se razvalíla,
Vsa lepôta razkadíla :
Kar človeški dùh sadí,
Stalnost věčno zadobí. —

7.

Siromákov vse težave,
Vseh nesreč nevsmiljen gróm,
Vseh bridkóstij grôzne strele,
Našega živôta lòm :

Vse nas kratek čas zadêva,
Kratka je na zemlji rêva ;
Vse, kar zemlja porodi,
Na-nji se izpremeni.

8.

Vojske, kuge, bolečine
Trdih časov grôza, strâh,
Vse radósti, vse dobróte
Razkadé se kakor prâh.
Kje uboštvo siromákov,
Kje zdaj sreča vseh vojákov ?
Slûha jih in dûha ní,
Samo djânje še slovi.

9.

Pôšlji Oče ! óstre šibe,
Če se Têbi dobro zdí,
Al' vesêlja zale rože —
Dober ôče si nam Tí !
Tvôje roke smo vesêli,
Le pomóč nam Ti podéli !
Naj se v djânjih vseh ljudi
Volja Tvôja le godí !

51. Zlati čas.

1.

Oj zlati čas !
Mínûta, ki minila,
Ne bó se povrnila ;
Kar časa zamudiš,
Na vêke izgubiš ! —

2.

Oj zlati čas !
Je li v mladósti sêtev,
V starósti bode žêtev :
Če delamo pridnó,
Nam nikdar žal ne bó.

3.

Oj zlati čas !
V mladósti kdor praznúje
Na stare dni vzdihûje :
Lenúhov brat je glad,
Brat potepúhov tat.

4.

Oj zlati čas ?
Le dānes si pomagaj,
Na jūtre ne odlagaj !
Ne veš, če doživiš,
Kar danes zamudiš.

5.

Oj zlati čas !
Kdor čas svoj práv obrača,
S čednóstjo se ograča ;
Lepôta sivih lâs
Obrnen práv je čas.

6.

Oj zlati čas !
Vse žive dni se trūdi
In časa ne zamūdi ! —
Počivati sladkó
Nekdāj v nebesih bó. —

52. Čas.

1.

Tiho nam tečejo dnevi in léta :
Pridejo, zopet odidejo v vèk :
Gôre če vsega zastâviš jim svéta,
Vendar zajézil ne bó se njih tæk !
Dnevi drevíjo se, ûre, minôte,
Kakor valôvi se hitro podé,
Nosijo s séboj težáve, dobrôte :
Nič jim ostati na svetu ne smé.

2.

Časa tekóčega moč je velíka,
Njemu se vsaka uklóni oblást ;
Strôpa nebeškega naj se dotíka,
Nagniti môra se času in pást' !

Stolpi kamnâti, mogóčni, visôki
Sčasoma tudi poderejo se ;
Grôzni prepâdi, še tako globôki —
Tudi po malem zasûlo jih je.

3.

Ni je ne žalosti, ne bolečine.
Ni ga sovrâštva imél še ta svet,
Ni bilo ráne še, ne opeklíne,
Ki ne zacélila s časom bi spet.
Čas nam težáve, nam kríže prinese,
Rani srcé nam in stôri gorjé ;
Jedna minûta nam žalost odnese,
Jedna ozdrâvi nam zopet srcé.

4.

Táko v globôkem odteka potôki
Hitrega časa grenkóst in sladkóst ;
Nizki iz njega jemljó in visôki
Svojega djânja, življênja vrednóst.
Ti-le se vzdigajo ko velikáni,
Mislijo vêkomaj biti «gospôd» :
Náglo omahnejo sreče pijáni,
Čas jih pomete in nese od tód.

5.

Módrec si čolnič čednosti napravi,
Z navki potrebnimi se oskrbí,
Varno ga v pôtok dereči postavi,
Dôbra iz pôtoka dela loví. —
Kedar pa čolnič življênja mu stêče,
Stôpi vesêlo na véčnosti brod,
Hûdega zá čas pretekli ne rêče :
Dobrega dôsti nabrál je svoj pot.

6.

Káko je trêba nam zlátega časa,
Ni zamuditi ne úr, ne minút !
Nikdar raztrgati zlátega pasa :
Vsaka minuta je véčnosti ud.
Časa je málo nam Stvarnik odložil,
Naj bi spoználi, kak drâg je za nas,
Časa nakúpiti z dôbrim naročil :
Véčnosti céna sedanji je čas.

53. Hudo vrême.

Vroče je, vroče,
Čêlo kipí,
Solnce pekóče,
Zêmlja reží,

Za plugom oráč omagùje,
Na cesti popotnik vzdihùje. —
Le niže se solnce nagiba
V zaglâvje visokega hriba.
Táko strašno srce pêče
Vsaka huda, grešna strast;
Od speklíne človek stêče,
Ako pride gréhu v last.
Vest ga žgè,
Strašno trè,
Dòkler mile rôse ni,
Ki mu srce ohladi.

Solnce zakrilo
Se je v oblâk,
Hitro stemnilo —
Káj, bo že mrâk ? —

Le glej, glej ! od zgornjega kraja
Tu sèm huda ûra prihaja,
Prav grdo se vrême napravlja,
In zêmija ušesa nastavlja.

Vse tiho molčí,
Ni list ne šumí ;
Vse gleda in čaka,
Kaj čûda privrè iz oblaka.

Milost bôžja zapustíla
Je hudôbneža srcé.
Sveta luč se mu stemnila
Po življenji gréšnem je.

Vest molčí,
Grešnik spi
In še hudobavlja ;

A nad njim se že pripravlja
Božje rôke grôzni strah,
Vêlik strah, ki zagrmí,
Tákoj grešnika zdrobí
Kakor solnčni prah.

Méglo prezvanja,
Strel se glasi :
Vrême odganja,
Môlit' uči.

Brž cvêtni les žêna prižiga,
In dim se na kvišku povzdiga,
Vremêna pa ne spreobrne :
Molitev le hudo odvrne.
Prâzne vse so šege tvôje,
Ki jih Bôgu ti storiš,
Ako grešnik srce svôje
Le površno spokoriš.

Vsa molitev,
Vsa daritev
Njêmu le gnusôba je,
Dôkler ne poboljšaš se.

Buči že globôko,
Pa vstaja visôko
Nevarno vremé.
Piš začne vršéti,
Za bliskom grméti,
Posprávljat vse gré.

Po cestah praši,
Se v krôge vrtí ;
Vse sùho nalaga
In vlačí do praga.
Glej ! ptice letijo,
Pred pišem bežijo.
Pod strôpom nebês,
Žene burja svoj plês,
Prek logov letí
In drévje šibí.

Vse dirja spod kâpa :

Debélo z oblakov naškrâpa. —

Človek v sladni svet zaljubljen
Ves v veselji se topí,
Ves v nesrečo svojo zgubljen
Le v pohújšanji žíví.
Po vseh razuzdânih pôtih
Kakor divja zver dreví ;
Zapeljûje po vseh kôtih,
Vlačí za seboj ljudi
V greh in pogublênje,
Kakor piš zelênje.

A hudôbnež stój!
Ôzri, ôzri se, poglej
Le nekôliko naprej,
Kaj bo stôril Bóg s tebój! —

Gléj, kak bléska *)!
Čúj, kak tréska!
Megle goni hûd vihár,
Grom za gromom, vdar na vdár!
Tóča skaka
In se taka;
Strašno po goricah hruje,
Grôzno po vsem pôlji suje,
Češe, lomi, prisekáva,
Žanje, mlati in vrezáva,
Vse zravná,
Pokončá.
Več zelênja zrétí ni.
Vse je bélo:
Na debélo
Je pod kapom kùp leží.
Od prestrašnega rožljánja
Glas ne čuje se jokánja. —

*) Bleska = bliska.

Grôzno dela hudo vreme,
Škodo vêliko storí ;
Vse vesêlje kmetu vzeme
Žetev vsó mu razdrobí.

Stôkrat hujše udeláva
Dúše zapeljivi tat,
Ki nedôlžnost zapeljáva,
Bôžjega kraljestva sad. —

Čédno duše vse cvetijo,
Lepo žláhtno še dišijo
V sveti čistosti svojí,
Ko nedôlžni angeljci
V vrtu svetorâjskem.
Zapeljivec se privleče,
Vse grdôbe pó-njih meče ;
Grdo kláfa, hudo kôlne
Strupa ima usta pôlne :
Tam se sladko prilizuje,
Tukaj zánjke nateguje,
Cvet nedolžnosti mori,
Sramežljivost v stran podí.
Kakor rôže, pomandrána
Njih srcá so zapeljána,

Ceste pôlne zlega djânja,
Hiše pôlne zapelj'vânja.
Njiva bôžja je zatrêna,
Sveta čednost zamorjêna ;
Grešniki si ukajo,
Angeljci pa jokajo
In bežé iz tega kraja. —
Pôlje bode spet zelêno,
Drugo leto spet rumêno,
Časna ujma moč zeméljsko ponoví ;
A nedôlžnost zapeljána,
Neusmíljeno zaklána,
Têžko al' nikdár ne oživi.

Božja rôka ne počiva ; —

Vliva ! vliva !

Ko iz vedra spod nebes :

Vse že pláva čez in čez !

Blisk in strah !

Gromska stréla

Je zadéla !

Rjové je zagrmélo,

Krhko drápati začélo :

Grdo lómi in krhtá,
Razdrobljûje, tère, phá ;

Kjer zadelo,
Bo gorelo. —

Trd in plah

Luka človek in ozira
Se okoli, kôder vdira
Strela šibre za sebój,

Jój ! Jój !

Tám iz stolpa na debélo
Že kaditi se je jélo,
Le kadí se, le kadí,
In za dimom že gori.

Vse rudéče

In goréče

Poketá.

V plat zvoná že strašno bije,
Izpod nêba voda lije

Cûrkoma ;

A pomôči to ne da :

Vse okròg gori ;

Že več ne zvoní. —

Zvezda na zvonôve pada,
Zdaj gori zvonôvna klada ;

Milo, milo zabrenčijo
Še zvonôvi, ko zletijo ;
Glas je óster, kakor mèč,
Ní jih čuti vèč. —
Strela, ki pod nêbom skaka,
Gréšnik, glej ! na têbe čaka,
Têbe drámi in budi.
Grom kolikorkrat nad téboj rjôve,
Stvarnik tvôj tolikokrat te zôve,
«Spametúj se», ti veli.
Ako čakaš, da te bo zadéla,
Dúša tvoja že goréti jela,
Rad bi tistikrat gasil,
Rad pokôro bi storil ;
A zvonôvi bodo ti zapeli,
Zlati čas pobóljšanja odvzeli :
Vtihnili bo njih mili glas,
Mínil zveličânski čas. —

Vse gasí
In hití
Bránit svojo domovino,
Hránit svojo imovino ;

Drug že drugemu pomága,
Vrč za vrčem si dolága,
Sréčno pogasi. —
Gâsi, — gâsi tudi ti
Člôvek svoje hude želje,
Krôti nevgnano veselje,
Da ti srca ne skazi!
Hudim željam se podati,
Ali pêkel si prižgati,
To vse isto je.
Sréčen, kdor ne zamudi,
Da si pêkel pogasi,
Predno vse požgè.

Nebeški stròp se giblje,
Pod njim se zêmija ziblje,
In ljudstvo ostrmí. —
Zdàj umôlkne pámet naša,
In vse plašno srce vpraša:
Kdó to, kdó stori?
Tá-le pravi: čarovânje,
Oni dé: praznó dejânje.
Tretji sám si v svesti ni,
Kaj neúmnega golčí.

Ljúdstvo ! tiho, tiho zdáj,
Vêčno bôžjo moč spoznáj!
Ki v viharji mimo gre,
On tvoj ljubi Ôče je :
Zêmlje in nebés gospod,
On, Bog Sábaot.
Na koléna hitro dôli,
In ponižno Njega môli !
Glej ! kakó je zemljo stresel,
Pa ji blagodár prinesel !
Kaj se treseš in bojíš
Člôvek ti, ki prav živiš,
Ako hûdo vrême zeva ?
Zvesto ûpaj, trdno stój
In se hûdega ne bój !
Bôžja roka te zadeva,
Hûdega ti ne stori,
Te zveličati želí ;
V srečo vêčo pripeljati,
Slájše ti vesêlje dati !
Če z levíco On jemál,
Še z desníco vêč bo dál.
Sréčni kraji, sréčne hiše,
Ktere Bóg obiše *) !

*) Obiše = obiše.

Burja potihne,
Vreme jenjà,
Vetrič zapihne,
Liti nehà.

Nebó se po malem ocêja,
In megla kot žlahtna odêja
Pomóčeno zemljo odkriva,
Ki kaže se vsa ljubezniva.

Vsé je zopet oživêlo,
In še enkrat bolj vesêlo
Raste sad,
Ker je zdráv in sčísčen hlad.

Ne obùpaj ljuba duša,
Ako tebe Vêčni skuša !
Trpi in tolaži se :
Kratko zêmeljsko trpljênje
Vêčno ti sladí življênje
Tvoje le.

Gléj ! za dežem solnčice
In za hudim dôbro gre.

Lepo zvedrilo
Se je nebó,
Solnce odkrilo
Spet se ljubó.

Vesêlo se zvêčer ozira
In žarke po gôrah opira ;

Milo od zemlje
Slôvo zdaj jemlje

In že radóstno zahaja
V jutro sosêdnjega kraja.

X.

Resnice, nauki, uganka.

54. Zlate resnice.

1.

Kdór sam sêbe povišuje,
Prázno glavo oznanjuje.

2.

Le trpljênje naših dní
Nam veselje posladí.

3.

Kakòr se drugim posojuje,
Takó se vsèlej povračuje.

4.

Kdor pridno déla, lakômen ní,
Lehkó brez vsega bogástva žíví.

5.

Srečna duša, ki Bogá
Bolj ko svét ta ljubi :
Povračníka tam imá
In ne bo na zgûbi.

6.

Kdor pomága drugim iz nadlog,
Rad pomôre njêmu Bog.

7.

Kdor svojih želj ne premagûje,
Smrtnó si sulico sam kûje.

8.

Gorjé mu, ki jéze tolážit' ne zna:
V neznáno nesrečo ga brž zapeljá.

9.

A pótrpežljivost težáve polajša,
Nadlóge preloži, grenkósti polajša.

10.

Najsrečnejše ljudi
Poštênje stori.

11.

Prečudne in skrivne so bôžje reči,
Človeku presoditi môžno jih ni.

12.

Kjér kol' je največja sila,
Tam je bôžja roka mila.

55. Nauki za krščanske devíce.

1.

Déklice ! oj zapustite
Vso ničémurnost svetá,
Za nedôlžnost le skrbíte,
Ljubíte le Jezusa !
Vsa posvétnost bo nehála,
Čédnost vekomaj ostála.

2.

Če srce po nebésih hrepení,
Prav léhko vso posvétnost zapustí.

3.

V tvojem srci Bóg prebiva,
Dôkler čisto vést imaš :
Roka bôžja te zakriva,
Da se v húdo ne podaš.

4.

Nedôlžnost je tvoja največa lepôta,
In čistost je tvoje prežlahtno blagó:
Ohrání jo deklica skrbno, da zmôta
Posvétna le tiste ti vzéla ne bó!

5.

Ponižnost, pohlévnost in ljuba krotkóst,
Te dajo devicam nebeško vrednóst.

6.

Káj pomaga vsa lepôta,
Ako srce lepo ní?
Vsa ničêmurnost je zmôta,
Ki nedôlžnost oslepi.

7.

Váruj se, da lice zálo
Te ne bode goljufálo! —
Kakor roža ono odcvetí.
Voljno križe svoje nôsi,
Za lepôto dúšno prôsi,
Ki bo vêkomaj ostala tí.

8.

Sramežljivost je device
Zarja jûtrnja ljubá :
Če je nima tvôje líce,
Že nedôlžnost je odšlá.

9.

Kar se ôtrok naučíš,
Bodeš v stárosti imela ;
Kar v mladósti zamudiš,
Tega stârka ne boš žela.

10.

Dôbra máti
Prva sreča je otrôk ;
Spoštováti
Njo ukázal sám je Bóg.

11.

Môli, déljaj pridno,
Da pošténo se živiš ;
Môli, déljaj pridno,
Da nebésa zadobiš !

12.

Čédno branje, lépo znanje
Sréčno te stori :
Slábo branje, grdo znanje
Tebe pogubi,

13.

Vsako pridno, dôbro delo
Tam plačilo bo imelo ;
Le kdor dela dôbro ràd,
Tam v nebésih bo bogàt.

14.

Le nebés je treba najpoprej iskàti,
Bóg vam hoče drúgo za navržek dàti.

15.

Revce m če ráda darùješ,
Jezusu ti posojùješ :
Jezus sam tvôj je dolžník,
On je za revce plačník.

16.

Kar ubôžčekom delimo,
Izgubljeno nam ne bo ;
Tam v nebésih zadobímo
Stôkrat vse povrneno.

17.

Kdor ràd bolníkom streže,
Rajski si venec veže.

18.

Hôčeš li tu sréčna biti,
Nekdaj pa v nebésa priti :
V svojem stánu zvesta bôdi,
Pot pravice skrbno hôdi !

19.

Sreča je v vsakem stanu domá,
A le zvestôba nam jo podá.

20.

Srečen vsak je stán lehkó,
Zvrševál če prav se bó !
Moraš pa si prizadéti,
Ako hočeš práv živéti.

21.

Stanovitna v vsem trpljênji
Bodi duša moja !
V věčnem čaka te življênji
Tamkaj krôna tvoja.

22.

V vseh skušnjavah in težavah
Stanovitni bodimo ;
Če nas prav ves svet zavrže,
Nam odprto je nebó !

23.

Huda naváda se lèhko premaga,
Če le pobólšanje se ne odlaga.

24.

Glej, da ne zmôti v tvoji lepôti
Tebe, o déklica, spáçeni svet !
Če si grešila, glej, da izmila
Hitro boš s sólzami madeže spet !

25.

Iz življênja gre od tód
V sveti raj le dvôjna pôt :
Prva pot nedôlžnosti,
Druga pot spokôrnosti :
Ako prvo izgubiš,
Glej, da drúge ne zgrešiš !

26.

Kdor v bôžjem zavetji prebiva,
Sred levov on mírno počiva.

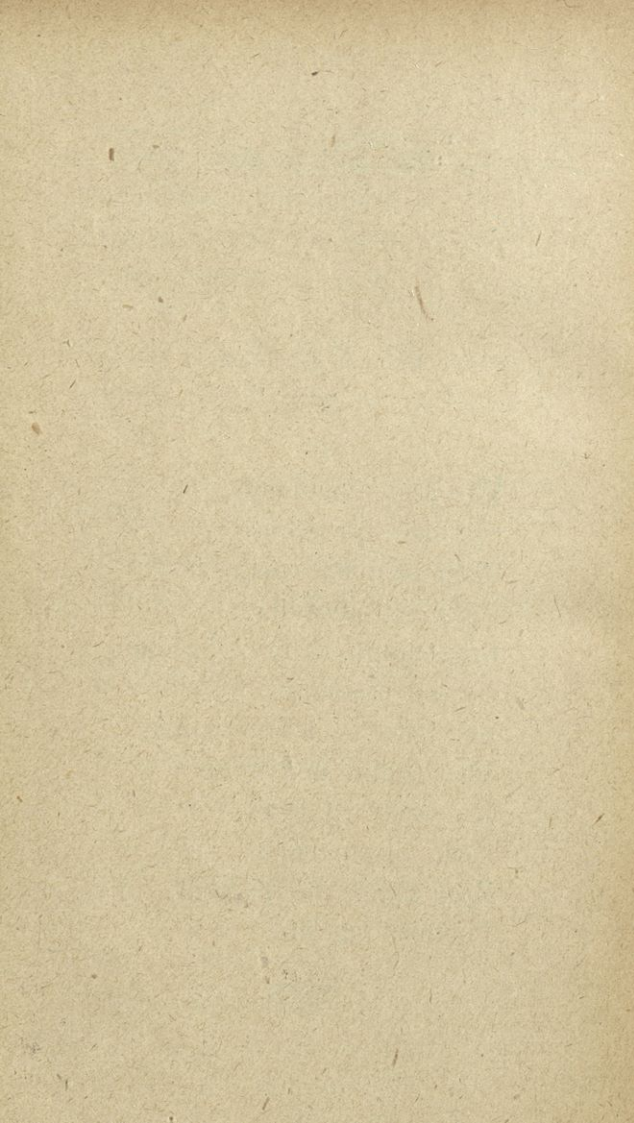

56. Ugânka.

Ko pride mladoletje,
Od daleč priletim,
Glasí se ptičje petje,
I jaz se oglasim.
Brez dôma in brez hráma
Otrôke izredim ;
Ker rêva sem kot máma,
Jih drúgim podvalim.
Jaz pisati in brati
Učila nísem se,
Kdor hôče me poznati,
Poslušá naj imé !

OBSEG.

	Stran
Pesmij sladki glas	5
I. Bog in nebesa	7
1. Hvaljen bodi Jezus Kristus	9
2. Umrljivost	11
3. Psalm 129	14
4. Kje je ljubi Bog doma?	16
5. Nebesa	18
6. Tolažnica	21
II. Svet in narava	25
7. Zvezde	27
8. Jagode in otroci	29
9. Jûtrnica	31
10. Večerno solnce	34
11. Večernica	36
12. Lehko noč	39
III. Cerkev, šola, dom	43
13. Gôrski zvon	45
14. Sv. sobôte večer	47
15. Praznik za delavnikom	50

	Stran
16. Pesem pred sv. obhajilom	52
17. Po sv. obhajilu	54
18. Pohvala sv. križa	56
19. V petek pred šolo	58
20. V petek po šoli	60
21. V soboto pred šolo	62
22. V soboto po šoli	64
23. Pesem pred očitno skušnjo	65
24. Pesem po končani skušnji	67
25. Predica	69
26. Slaba tovaršija	72
 IV. Cesar in domovina	 75
27. Bóg ohrani nam cesarja	77
28. Popotnica vojaška	79
 V. Domačija	 83
29. Tužne solze na groblji samostana Zajčkega	85
30. Slovo Savinjskim planinam	88
31. Vodniku	90
 VI. Basni, prilike, povesti	 93
32. Potonka	95
33. Tulipa in vijolica	97
34. Tri najlepše rožice	99
35. Predrzna ptičica	100
36. Mravlje	101
37. Glasni zvonček naše vesti	104
38. Dober dušni pastir	108
39. Izgubljeni sin	112
40. Goljufani Boštjan	116
 VII. Veselje in trpljenje	 123
41. Dobro volja	125
42. Poslednja veselica	127

	Stran
43. Tolažba v trpljenji	130
44. Hladni večer	132
VIII. Smrt	135
45. Pogrebna pesem	137
46. Poslednja popotnica	139
47. Počitnica mrtvih	145
48. Veselica mrtvih	147
49. Verne duše	149
IX. Daljnje premissljevanje	153
50. Novoletnica	155
51. Zlati čas	159
52. Čas	161
53. Hudo vreme	164
X. Resnice, nauki, uganka	177
54. Zlate resnice	179
55. Nauki za krščanske device	181
56. Uganka	187

